

Posudek oponenta na diplomovou práci Anny Veselé

Představy posmrtného života u mladých lidí bez náboženského vyznání

Anna Veselá si v diplomové práci položila otázku: „Jaké představy posmrtného života mají mladí lidé bez vyznání?“ Její práce tak implikuje interdisciplinární charakter – sociologie/religionistika. Veselá je vedena výsledky výzkumů, které ukazují, že česká společnost preferuje privátní spiritualitu na úkor tradičních organizovaných a ritualizovaných náboženských forem. Otázka současně demonstruje paradox sociologického výzkumu a jeho kategorií, protože i ateismu a odmítnutí představ o posmrtném životě je co do své povahy víra.

Má první drobná připomínka se týká metodologie. Zdá se mi, že pořadí otázek je jaksí převráceno. Nejprve by asi měla být položena otázka, jaké představy posmrtného života máte, pokud nějaké máte (z této otázky nelze utéct, protože i popření posmrtného života je představa), a teprve následně otázka, kde se ty představy vzaly (rodina, škola, vlastní úvahy, religiózní trh atd.).

Na str. 30 autorka tvrdí, že vzhledem k věku respondentů se dá předpokládat, že jejich představy jsou stále utvářeny spíše rodinným prostředím. U věkového rozmezí 23-27 let mi to ale nepřijde úplně přesné, a to zvláště u absolventů VŠ, kteří se v univerzitním prostředí konfrontují s obrovskou pluralitou názorů a osobností.

Zdá se mi, že autorka se překvapivě málo věnuje paradoxům hodnocení české společnosti, na který v práci opakovaně naráží a které by se daly humorně vyjádřit známým rčením: „Jsem ateista – díky Bohu!“ Zajímavý je také paradox mezi převážně materiální orientací české společnosti a mezi její rozvětvenou privátní i organizovanou spiritualitou (jen 18% deklarovaných striktních ateistů). Jak vysvětlit silnou materiální orientaci a současně procentuálně silné spirituální zaměření, ať už má jakoukoli podobu?

Z formálního hlediska je práce zpracována na vysoké úrovni. Občasně se vyskytují gramatické a stylistické nedostatky, např. na str. 8 „pro českou společnost je typický nedůvěra.“ Nehezky působí grafické chyby na str. 12, 14, 19, 26 atd.

Obecně hodnotím práci velmi kladně. Autorka položila jasné výzkumné otázky, vychází z propracované metodologie a dospívá k relevantním výsledkům. Z mého pohledu naprosto naplnila cíle práce, a proto **doporučuji její práci k obhajobě s hodnocením A.**

V Hradci Králové 11.8.2023

Doc. Mgr. Jaroslav Daneš, Ph.D.